15/05/2020

“Αθώος και πάλιν ο Λεμεσού Αθανάσιος”

/ Γνώμες

Του Καθηγητή Χρήστου Κ. Οικονόμου, τ. Πρόεδρος και Κοσμήτορας της Θεολογικής Σχολής Θεσσαλονίκης, Πρόεδρος του Τμήματος Θεολογίας του Πανεπιστημίου Λευκωσίας

Μου κάνει ιδιαίτερη εντύπωση το γεγονός, ότι από την εποχή που ο π. Αθανάσιος αποφάσισε, καθ’ υπακοήν στον τότε Αρχιεπίσκοπο Κύπρου Χρυσόστομο Α΄ και με την ευλογία του αειμνήστου Γέροντά του Ιωσήφ Βατοπαιδινού, να επιστρέψει στην Κύπρο και να βοηθήσει στην πνευματική αναγέννηση και στην επανίδρυση του Μοναχισμού στο νησί βρίσκεται διαρκώς σε μια διαδικασία «κατηγορούμενου» και σε όλες τις περιπτώσεις ανακηρύσσεται αθώος.

Αυτό απογοητεύει τους κατηγόρους του, αλλά φαίνεται ότι κάθε φορά θα βρεθεί και κάποιος να βάλει σε δοκιμασία και θλίψη τον Άγιο Λεμεσού, ώστε να ασκήσουν την υπομονή του και να ενισχύσουν την ελπίδα του, ότι υπηρετεί πιστά τον Θεό και πραγματώνει το πολύμορφο ποιμαντικό του έργο. Ξεκίνησε με τη μοναχική του άσκηση στο Άγιον Όρος, με την πνευματική εμπειρία κοντά σε μεγάλους Αγίους

ασκητές, όπως τον Άγιο Παΐσιο κ.ά.

Συνέδεσε το όνομά του με τη Μοναστηριακή αδελφότητα της Μεγίστης Μονής Βατοπαιδίου, υπό την πνευματική καθοδήγηση ενός άξιου Γέροντα, του Μοναχού Ιωσήφ, για τον οποίο ο Παναγιώτατος Οικουμενικός Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαίος έγραψε ύμνο στον σχετικό Αφιερωματικό του Τόμο με τίτλο: Γέρων Ιωσήφ Βατοπαιδινός 1.7.1921 – 1.7.2009, Ιερά Μεγίστη Μονή Βατοπαιδίου, 2018. Ο Αθανάσιος συνδέεται και με τη μακρά και επιτυχημένη Ηγουμενία του γνωστού παγκοσμίως Ηγουμένου της Μονής Βατοπαιδίου, του Γέροντα Εφραίμ.

Χωρίς να μειώνει αυτό την τεράστια αντίστοιχη προσφορά Μοναστηριών και Ιεραρχών της Εκκλησίας της Κύπρου, η δραστηριότητα της Μεγίστης Μονής Βατοπαιδίου δια του Ηγουμένου της στον πνευματικό, στον κοινωνικό, τον πολιτιστικό και φιλανθρωπικό τομέα, τόσο στην Ελλάδα και στην Κύπρο, όσο και στο Παγκόσμιο στερέωμα είναι ουσιαστική και εντυπωσιακή. Η Αδελφότητα αριθμεί πέραν των εκατόν τριάντα (130) μοναχών, οι οποίοι νυχθημερόν ασκούνται και προσεύχονται για τα προβλήματα του Έθνους και όλων των ανθρώπων στα πέρατα της γης και αγωνίζονται για την πορεία τους προς την αγιότητα.

Ο π. Αθανάσιος, συνεχίζοντας την Μοναστική παράδοση της Κύπρου, συνέβαλε στην αναγέννηση του νεότερου Μοναχισμού στο νησί. Μπορούμε να απαριθμήσουμε τόσο ανδρικά, όσο και γυναικεία μοναστήρια, όπως την Ιερά Μονή Μαχαιρά, την Ιερά Μονή Τιμίου Προδρόμου Μέσα Ποταμού, την Ιερά Μονή Συμβούλου Χριστού, την Ιερά Μονή Αγίου Ηρακλειδίου, την Ιερά Μονή Αμιρούς, την Ιερά Μονή Παναγίας Τρικουκιώτισσας κ.ά. Παράλληλα το φιλανθρωπικό του έργο στη Μητρόπολη Λεμεσού είναι τεράστιο με χιλιάδες μερίδες φαγητού σε ανθρώπους, που έχουν ανάγκη, ενώ συγχρόνως έχει και την φροντίδα των αστέγων, των φοιτητών και ναρκομανών στο Ίδρυμα Αγία Σκέπη.

Αυτό, όμως, που θα μπορούσε να αναφέρει κανείς, ως ιδιαίτερη προσφορά του, είναι η πνευματική στήριξη χιλιάδων νέων, αλλά και άλλων ηλικιών και οικογενειών, που παρακολουθούν τις διαλέξεις του και τους διαλόγους του από το Ραδιοφωνικό Σταθμό της Ιεράς Μητροπόλεως Λεμεσού. Δίπλα του βρίσκεται ένας αξιόλογος Ιεράρχης, ο Θεοφιλέστατος Επίσκοπος Αμαθούντος κ. Νικόλαος, ο οποίος διακρίνεται για το ήθος, τη σεμνότητα και την αθόρυβη προσφορά του, όπως και ο π. Φιλόθεος, ο π. Χρυσόστομος και πλήθος άλλων εκλεκτών μορφωμένων και δραστήριων συνεργατών, κληρικών και λαϊκών.

Επίσης, το γεγονός ότι χιλιάδες άνθρωποι δέχονται τη συγχώρηση των αμαρτιών τους κάτω από το πετραχήλι του θεωρώ πως τον καθιερώνει ως ένα άριστο

πνευματικό Πατέρα όχι μόνο των πιστών της επαρχίας Λεμεσού και ολόκληρης της Κύπρου, αλλά και του εξωτερικού. Η διοργάνωση σεμιναρίων για τους ιερείς και συνεδρίων και η συνεργασία του με το Τμήμα Θεολογίας του Πανεπιστημίου Λευκωσίας είναι μια ακόμη μεγάλη συμβολή στα εκκλησιαστικά και θεολογικά πράγματα του τόπου μας.

Το σημείο αυτό μου θυμίζει την αναφορά του Παύλου στους Ρωμαίους 5,3- 5, όπου τονίζει ο Απόστολος, ότι καυχιέται ακόμη και στις δοκιμασίες του, γιατί ξέρει καλά πως οι δοκιμασίες οδηγούν στην υπομονή και η υπομονή στον δοκιμασμένο χαρακτήρα και ο δοκιμασμένος χαρακτήρας στην ελπίδα. Αυτή είναι η ελπίδα του Αναστημένου Χριστού, που δεν απογοητεύει τον αγωνιζόμενο πιστό, αλλά του δίνει τη βεβαιότητα της υπέρβασης της φθοράς και του θανάτου. Οπότε μέσα από τη χαρμολύπη οδηγείται στο γεγονός της Βασιλείας του Θεού.

Ο γράφων για ένα μεγάλο χρονικό διάστημα είχε διαφωνήσει τόσο με τον π. Αθανάσιο όσο και τον Γέροντα Εφραίμ για τη στάση τους το 2006 στις Αρχιεπισκοπικές εκλογές, όπου δεν ακολούθησαν την οδό της εκκλησιαστικής δικαιοσύνης με αποτέλεσμα να εξοστρακιστεί ένας καταξιωμένος Ιεράρχης, ο οποίος συγκέντρωνε την προτίμηση της συντριπτικής πλειοψηφίας του ευσεβούς λαού του νησιού. Ωστόσο, αυτό δεν σημαίνει ότι, ως Καθηγητής Θεολογίας, δεν μπορώ να εκφέρω θετική άποψη, για όσα σήμερα επιτελεί ο Μητροπολίτης Αθανάσιος και ο Ηγούμενος της Μεγίστης Μονής Βατοπαιδίου Γέροντας Εφραίμ και τα οποία αντικειμενικά κρινόμενα είναι σημαντικά.

Συγκεκριμένα στην παρούσα αθώωση του Λεμεσού Αθανασίου, για δήθεν υπόθεση προσηλυτισμού ενός επιστήμονα με Μεταπτυχιακό Δίπλωμα και Διδακτορικό στο Πανεπιστήμιο Κύπρου και Λονδίνου, ηλικίας πάνω από σαράντα χρόνων, εμφανίστηκα σε δύο τηλεοπτικές εκπομπές και ανέλυσα τί είναι και ποια η αποστολή του Μοναχισμού και τί σημαίνει προσηλυτισμός. Θεωρώ τιμή μου, αν αυτές οι εκπομπές με υψηλό δείχτη τηλεθέασης συνέβαλαν στο συγκεκριμένο αποτέλεσμα της αθώωσης του Πανιερωτάτου. Εξάλλου το σκεπτικό της απόφασης του Δικαστηρίου είναι συγκλονιστικό και σύμφωνο με όσα, υποστηρίξαμε: «Καθίσταται εύρημα του Δικαστηρίου ότι, η απόφαση του Υιού να ακολουθήσει την πορεία που ακολούθησε, με τελική κατάληξη τον μοναχισμό, είναι το αποτέλεσμα της δικής του ελεύθερης βούλησης και κρίσης. Η πορεία που ακολούθησε, μετά από έντονο προβληματισμό, όπως ο ίδιος ανέφερε, είναι η ορθή και αυτή που τον οδήγησε στην πληρότητα, ικανοποίηση και χαρά για την
επιλογή του.

Αυτά δε τα συναισθήματα, εξακολουθεί να βιώνει μέχρι σήμερα, χωρίς ίχνος μεταμέλειας». Το παρόν σκεπτικό του Δικαστηρίου πρέπει να προβληματίσει και

όσους γονείς αισθάνονται πικρία και απογοήτευση για την επιλογή των παιδιών τους να ακολουθήσουν τον αγγελικό βίο του Μοναχισμού. Θα πρέπει να αισθάνονται ευτυχείς, γιατί το παιδί τους, ως ακοίμητο καντήλι ανάβει μπροστά στην εικόνα του Χριστού, της Παναγίας και των Αγίων, οι οποίοι και τους αναμένουν ως πολίτες της Βασιλείας του Θεού.

Θέλω στο σημείο αυτό να προσθέσω και μια άλλη μεγαλειώδη αθώωση του Λεμεσού Αθανασίου από τη Μείζονα και Υπερτελή Σύνοδο. Οι κατηγορίες και οι κατήγοροι κατέρρευσαν σαν χάρτινοι πύργοι, αφού ο βασικός μάρτυρας κατηγορίας στην κλασική ερώτηση του Προέδρου της Συνόδου, αειμνήστου φίλου Πατριάρχη Αλεξανδρείας Πέτρου, να του υποδείξει τον Αθανάσιο, έδειξε άλλον Ιεράρχη, που συμμετείχε στη Σύνοδο, επαναλαμβάνοντας, έτσι, το γνωστό, παρόμοιο, περιστατικό του Μεγάλου Αθανασίου και αποκαλύπτοντας τη σκευωρία.

Καταθέτω, πιο κάτω, απόσπασμα από συγκεκριμένο άρθρο – δήλωσή μου για να ενημερώσω κάποιους, οι οποίοι σύμφωνα με την εκκλησιαστική ορολογία γίνονται «περιοδεύοντες χαρισματούχοι» και εγκαταλείπουν τη Μονή της Μετανοίας τους και προσπαθούν να διαστρέψουν τα γεγονότα, να κατηγορήσουν και να συκοφαντήσουν πρόσωπα που ήταν παρόντα στην πρώτη γραμμή της μάχης σε όλες τις φάσεις των εκκλησιαστικών κρίσεων της Εκκλησιάς της Κύπρου.

Αυτοί προσέφεραν με κίνδυνο της ζωής τους τις εξειδικευμένες επιστημονικές Θεολογικές γνώσεις τους, ως Καθηγητές Πανεπιστημίου, για επίλυση των σοβαρών εκκλησιαστικών προβλημάτων, όπως τα Παγκρατιανά, Ιωσηφικά, Αθανασιανά, την παρωδία των Αρχιεπισκοπικών εκλογών, που είχε ως αποτέλεσμα την μη εκλογή του πρώτου, ο οποίος διέθετε τη συντριπτική πλειοψηφία του χριστεπωνύμου πληρώματος της Εκκλησίας της Κύπρου, αλλά του τρίτου με τον ελάχιστο αριθμό των ψήφων.

Το συγκεκριμένο απόσπασμα του άρθρου – δήλωσής μου για την τότε εκκλησιαστική κρίση το οποίο δημοσιεύτηκε στην εφημερίδα «Αντίλογος», τον Οκτώβριο του 2000, ήθελε να στηρίζει και να υπερασπίσει τον Μητροπολίτη Λεμεσού Αθανάσιο λίγο πριν τη σύγκληση της Μείζονος και Υπερτελούς Συνόδου γιατί πίστευα ακλόνητα στην αθώωση του. Το απόσπασμα αυτό περιλαμβάνεται στο βιβλίο μου, Διάλογος ευθύνης για τις Αρχιεπισκοπικές Εκλογές της Εκκλησίας της Κύπρου, τόμος Α΄, Θεσσαλονίκη 2003, σελ. 13-15. Το αναφέρω για να γίνει κατανοητή η τοποθέτησή μου απέναντι στο πρόσωπο του Αγίου Λεμεσού, και το οποίο έχει, ως εξής:

«Πρέπει η εκκλησιαστική κρίση να τερματιστεί το συντομότερο δυνατό μέσα από τις νόμιμες διαδικασίες των θεσμικών οργάνων της Κυπριακής Εκκλησίας, που

είναι η Ιερά Σύνοδος των Επισκόπων, και οι αποφάσεις να γίνουν αποδεκτές από το σύνολο των μελών της Ιεραρχίας και του πληρώματος της Εκκλησίας και να προχωρήσουν εν αγάπη προς την αντιμετώπιση των πνευματικών προβλημάτων του κάθε χριστιανού. Στο σημείο αυτό πρέπει να τονίσουμε πως όλοι ανεξαιρέτως οι Ιεράρχες επιδεικνύουν ζήλο στα καθήκοντά τους, αλλά και η συμβολή του Μητροπολίτη Λεμεσού κ. Αθανασίου στην πρόοδο του κυπριακού μοναχισμού, στην πνευματική καλλιέργεια των
νέων και στην οργάνωση και ανάπτυξη των δραστηριοτήτων της Ιεράς Μητροπόλεως Λεμεσού είναι σημαντική και πρέπει να λαμβάνεται σοβαρά υπόψη στην εκτίμηση της προσωπικότητάς του. Η Εκκλησία πρέπει να ανακτήσει τα θεολογικά της κριτήρια, να αρθρώσει τον θεολογικό της λόγο, που είναι καταλυτικός για τη ζωή του κάθε ανθρώπου».

Αυτά δήλωσα τότε στο άρθρο μου, Εκκλησιαστική κρίση στην Κύπρο.

Τέλος, θέλω να αναφέρω και μια πρόσφατη αθώωση του Λεμεσού Αθανασίου, ο οποίος μαζί με τους Μητροπολίτες Μόρφου και Τριμυθούντος αφού στοχοποιήθηκαν από την κρατική εξουσία, ποινικοποιήθηκε το Ποιμαντικό τους έργο. Ωστόσο ο Λεμεσού Αθανάσιος αθωώθηκε και πάλι από το ποινικό αδίκημα που κατηγορήθηκε, δηλαδή της αλλαγής μιας ώρας της ακολουθίας του Εσπερινού του Ευαγγελισμού. Αλλά, παρά την αθώωση του στο ποινικό μέρος της υπόθεσης, δυστυχώς, χαρακτηρίστηκε για την πράξη του αυτή, ως μη ώφειλε, από τον Γενικό Εισαγγελέα της Δημοκρατίας ως «ανεύθυνος».

Ένας Αρχιερέας, που όλη η ζωή του είναι μια μεγάλη ευθύνη για το ποίμνιό του και την Εκκλησία της Κύπρου, χαρακτηρίστηκε ανεύθυνα από τον υπεύθυνο και ανώτατο λειτουργό της Δημοκρατίας ως ανεύθυνος. Σε σχετική ραδιοφωνική εκπομπή, όπου κλήθηκα πρόσφατα, ανέλυσα τα όρια της Νομικής αρμοδιότητας, από τον τομέα της εκκλησιαστικής ηθικής και κοινωνικής αξιολόγησης ενός διακεκριμένου προσώπου στην κοινωνία της Κύπρου, όπως είναι ο Μητροπολίτης Λεμεσού Αθανάσιος.

Με το παρόν θέλησα να κάνω αυτή την παρέμβαση στα εκκλησιαστικά δρώμενα της ιδιαίτερης Πατρίδας μου, της Κύπρου, με αφορμή την αθώωση του Λεμεσού Αθανασίου, για να υπενθυμίσω εκκλησιαστικά γεγονότα, τα οποία στιγμάτισαν και μείωσαν το κύρος της Εκκλησίας του νησιού και ασφαλώς και των εμπλεκομένων Ιεραρχών.

Η ιστορία ενός τόπου δεν πρέπει να σβήνεται ή να λησμονιέται, αλλά να υπάρχει, για να διδάσκει από τα λάθη μας και να βοηθά να μην επαναλαμβάνονται στο μέλλον. Από τις αστοχίες μας δίνουμε λαβές στους πολλούς εχθρούς της

Εκκλησίας, που εμφανίζονται καθημερινά, άλλοτε υπό τη μορφή της επιστημονικής αθεΐας και της υπέρβασης του γνωστικού αντικειμένου τους και άλλοτε εισπηδώντας στον χώρο της Θεολογίας. Τέλος, αντίπαλος εμφανίζεται κάποιες φορές και ο κρατικός μηχανισμός που φαίνεται να μην επιθυμεί να συνοδοιπορεί και συνυπάρχει με τον θεσμό της Εκκλησίας. Επιθυμεί να έχει την Εκκλησία ως δεξαμενή άντλησης ψήφων σε εκλογική περίοδο. Αυτό αφέθηκε να διαφανεί και στην πρόσφατη πανδημία. Σύμφωνα με τις συμβουλές των ειδικών Λοιμοξιολόγων κρατήθηκαν κλειστοί οι ναοί, ποινικοποιήθηκε η ευσέβεια και στοχοποιήθηκε από τους αθεολόγητους, τους αθέους και απίστους ακόμη και η λατρεία της Εκκλησίας και ειδικά η θεία Κοινωνία, το Σώμα και το Αίμα του Χριστού, που προσφέρεται στους πιστούς «εις άφεσιν αμαρτιών και εις ζωήν αιώνιον».

Αυτά όλα δυστυχώς έγιναν με την ανοχή της Διοικούσας Εκκλησίας τόσο στην Ελλάδα όσο και στην Κύπρο. Η Εκκλησία παρέμεινε θεατής και αδρανής στο περιθώριο, με μια διαρκή αμυντική στάση απέναντι στις άστοχες και άδικες επιθέσεις αθέων επιστημόνων και εχθρών της χριστιανικής διδασκαλίας, ενώ όφειλε να ασκήσει δυναμικά τα ποιμαντικά, κοινωνικά και πνευματικά της καθήκοντα προς όφελος των πιστών χριστιανών.